

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 8.5.2019
JOIN(2019) 8 final

SKUPNO POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Posebno upravno območje Hongkong: letno poročilo za leto 2018

SKUPNO POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

POSEBNO UPRAVNO OBMOČJE HONGKONG: LETNO POROČILO ZA LETO 2018

Povzetek

Evropska unija (v nadaljnjem besedilu: EU) in njene države članice od izročitve Hongkonga Ljudski republiki Kitajski (v nadaljnjem besedilu: LRK) leta 1997 pozorno spremljajo politični in gospodarski razvoj na Posebnem upravnem območju Ljudske republike Kitajske Hongkong (v nadaljnjem besedilu: Posebno upravno območje Hongkong) v skladu z načelom „ena država, dva sistema“. Skladno z zavezo Evropskemu parlamentu iz leta 1997 se izdaja letno poročilo o napredku v Hongkongu. To je enaindvajseto poročilo, v njem pa je zajeto dogajanje v letu 2018. EU upošteva politiko „ene Kitajske“ ter podpira načelo „ena država, dva sistema“ in njegovo izvajanje.

Leto 2018 je bilo za Hongkong znova polno izzivov. V treh primerih se je morala zaradi političnih dogodkov odzvati uradna govornica visoke predstavnice in podpredsednice Komisije, in sicer: v zvezi z omejitvami pasivne volilne pravice, prepovedjo politične stranke in politično motivirano zavrnitvijo podaljšanja delovnega vizuma tujemu novinarju.

Večina vidikov načela „ena država, dva sistema“ še naprej uspešno deluje. Vendar pa se je v zadnjem letu povečala zaskrbljenost glede spodkopavanja tega načela, ki je temelj gospodarskega uspeha Hongkonga. Kaže se jasen negativen trend spodkopavanja državljskih in političnih pravic. To vzbuja upravičene pomisleke o tem, ali bo Hongkong dolgoročno obdržal visoko stopnjo avtonomije in privlačnosti kot mednarodno poslovno središče. Poslovna skupnost te dogodke spremlja in v letu 2018 je več gospodarskih zbornic javno izrazilo svoje pomisleke.

Swoboda govora in svoboda obveščanja se v Hongkongu na splošno spoštujeta. Vendar se svoboda izražanja sooča z večjimi izzivi kot kdaj koli doslej, zlasti glede občutljivih političnih tem.

Tudi nenavadno veliko število vprašanj in priporočil, naslovljenih na Hongkong med splošnim rednim pregledom Kitajske, ki so ga novembra 2018 izvedli Združeni narodi, odraža zaskrbljenost mednarodne skupnosti glede poslabšanja državljskih in političnih pravic v Hongkongu v zadnjih letih. Priporočila glede nadaljnjih ukrepov, oblikovana v okviru splošnega rednega pregleda, so se nanašala tudi na izboljšanje varstva drugih človekovih pravic, kot so pravice delavcev migrantov, otrok in oseb LGBTI.

Kljub več politično občutljivim primerom je načelo pravne države na splošno prevladovalo, pravosodje pa je še naprej izkazovalo svojo neodvisnost in dosledno upoštevanje dolžnega pravnega postopanja.

Pravna država, pregleden regulativni okvir, zelo nizke stopnje korupcije in kriminala ter učinkovita javna uprava in neodvisno pravosodje so prispevali k ohranjanju in spodbujanju ugodnih razmer za naložbe, ki so temelj uspeha Hongkonga. Hongkong ostaja konkurenčno mednarodno poslovno in finančno središče, glavno svetovno vozlišče za poslovanje s celinsko Kitajsko ter pomembno vozlišče za območje Azije in Pacifika. V Hongkongu je zdaj več kot 2 200 družb EU, približno polovica od teh uporablja Hongkong kot regionalni sedež ali regionalno pisarno.

Leta 2018 sta bila odprta dva večja infrastrukturna projekta, ki povezujeta Hongkong s celino: visoko-hitrostna železniška povezava, ki povezuje Hongkong s celinskim železniškim omrežjem, ki po dolžini obsega 25 000 km, ter most Hongkong-Zhuhai-Macao. Z železniško povezavo in mostom se je izboljšala povezanost mest na širšem zalivskem območju, kar bo prispevalo k večji povezanosti s celino, to pa bo prineslo nove priložnosti in nove izzive.

EU spodbuja Posebno upravno območje Hongkong in organe centralne ravni države k ponovnim prizadevanjem za volilne reforme, kot je določeno v temeljnem zakonu, ter k sklenitvi sporazuma o demokratičnem, poštenem, odprtem in preglednem volilnem sistemu, vendar pa je videti, da je ta postopek za nedoločen čas obstal. Splošna volilna pravica bi vladi zagotovila večjo podporo javnosti ter legitimnost pri doseganju gospodarskih ciljev Hongkonga in reševanju njegovih socialno-ekonomskih izzivov.

Politično dogajanje

Leto 2018 je bilo na političnem področju zelo pestro. Hongkong se je spoprijemal z novimi izzivi na področju temeljnih pravic in svoboščin, kot so pasivna volilna pravica ter svoboda izražanja ali združevanja. Uradna govornica je v manj kot letu dni podala tri izjave¹, kar se doslej še ni zgodilo.

Prostor politične opozicije v Hongkongu se oži. Več kandidatov opozicije, vključno z Agnes Chow in nekdanjim zakonodajalcem Lau Siu-Lai, je bilo zaradi njihove politične pripadnosti ali stališč prepovedano kandidirati na nadomestnih volitvah v zakonodajni svet. Navedene odločitve je sprejel predsednik volilne komisije, ki ga je imenovala volilna komisija, vlada pa jih je nato potrdila. Pravna skupnost v Hongkongu je izpodbijala njihovo zakonitost in ustavnost. Decembra je bilo sedanjemu članu zakonodajnega sveta Eddieju Chuju zaradi njegovih političnih stališč prepovedano kandidirati na volitvah predstavnikov podeželskih območij.

Zavrneni kandidati lahko vložijo volilno pobudo in zahtevajo sodno presojo, vendar lahko postopek traja več let in ne zagotavlja učinkovitega pravnega sredstva. Pasivna volilna pravica brez nerazumnih omejitev je zagotovljena v hongkonški listini o temeljnih pravicah ter Mednarodnem paktu o državljanskih in političnih pravicah, ki ga je Hongkong ratificiral. EU poziva Posebno upravno območje Hongkong, naj te pravice upošteva.

V zadnjih nekaj letih je v Hongkongu vzniknilo lokalno gibanje, ki se zavzema za samoodločbo ali celo neodvisnost. Čeprav imajo zahteve o neodvisnosti v družbi zelo omejeno podporo, v mednarodni skupnosti pa je sploh nimajo, se ob njih zastavljajo vprašanja o meji med zakonito svobodo izražanja in uporniškimi ščuvanjem. To je treba še pravno razjasniti. V zadnjem letu je vlada Posebnega upravnega območja Hongkong s podporo centralne vlade sprejela novo politiko ničelne tolerance do vsake omembe „samoodločbe“ ali „neodvisnosti“ iz razlogov nacionalne varnosti in nasprotovanja temeljnemu zakonu.

---

¹ 1) [Izjava z dne 29. januarja 2018 o odločitvi, da je Agnes Chow prepovedano kandidirati na nadomestnih volitvah v zakonodajni svet.](#)

2) [Izjava z dne 24. septembra 2018 o odločitvi, da se prepove delovanje hongkonške nacionalne stranke.](#)

3) [Izjava z dne 8. oktobra 2018 o zavrnitvi podaljšanja vizuma tujemu novinarju v Hongkongu.](#)

Minister za varnost je 24. septembra prepovedal delovanje ali nadaljnje delovanje hongkonške nacionalne stranke. Hongkonška nacionalna stranka se je z mirnimi sredstvi zavzemala za neodvisnost Hongkonga, na primer z razdeljevanjem letakov, organizacijo javnih razprav in tihimi sedečimi protesti. Imela je zelo malo članov. To je prvi primer prepovedi politične stranke v Hongkongu. Hongkonška pravna skupnost je odločitev izpodbijala iz razlogov pomanjkanja pravne podlage, nesorazmernosti in neskladnosti z mednarodno sodno prakso v takih zadevah. Odločitev bo najverjetneje imela širši zastraševalni učinek na svobodo izražanja in združevanja ter politične dejavnosti.

Vlada je 5. oktobra zavrnila podaljšanje delovnega vizuma Victorju Malletu, uredniku časnika Financial Times za področje Azije in podpredsedniku kluba tujih dopisnikov. Mallet je avgusta, ko hongkonška nacionalna stranka še ni bila prepovedana, vodil pogovor z aktivistom iz navedene stranke Chan Ho-tinom, ki se zavzema za neodvisnost. Zaradi neobstoja verodostojnih nadomestnih pojasnil se odločitev zdi politično motivirana. Tak pritisk na novinarje je v Hongkongu brez primere in vzbuja resne pomisleke o izvajanju svobode tiska. Vse večja je tudi zaskrbljenost, da novinarji izvajajo samocenzuro. Hongkong je ponosen na to, da je odprto mednarodno mesto, kjer svoboda izražanja ni pod vprašajem, svoboda tiska in obveščanja pa se v celoti spoštuje. Omejevanje dela novinarjev, vključno s tujimi novinarji, bi resno škodilo ugledu Hongkonga in njegovemu statusu finančnega in poslovnega vozlišča.

Nadalje, 8. novembra je bil Victorju Malletu zavrnjen turistični vstopni vizum v Hongkong. To je bil drugi primer v enem letu, da je Hongkong zavrnil vstop državljanu EU, domnevno iz političnih razlogov (prvi primer je bil Benedict Rogers oktobra 2017).

Načelo **pravne države** se še vedno v precejšnji meri upošteva, sodni postopki in dolžno pravno postopanje se v celoti upoštevajo. Nobenih dvomov ni o neodvisnosti pravosodja. V preteklih letih je potekalo več politično občutljivih postopkov in nekateri še niso zaključeni². V več primerih v letu 2018 je sodišče zadnje stopnje zavrnilo zaporne kazni v zvezi s sodelovanjem pri protestnih dejavnostih. Decembra je sodišče odpravilo omejitve, izrečene glede priljubljenega območja za demonstracije pred sedežem vlade (znanega pod imenom Civic Square), s čimer je vlado opomnilo na pomen svobode zbiranja.

Dejavna prizadevanja vlade v zvezi s pregonom in njena poostrena merila glede kaznivih dejanj v zvezi s protesti, kot je nezakonito združevanje, pa že imajo zastraševalni učinek na civilno družbo, politični aktivizem in nazadnje na demokratični postopek.

Nekateri politiki so se spraševali o vlogi tujih sodnikov pri hongkonških sodiščih in trdili, da bi lahko ogrozili nacionalno varnost. Vendar je glavna upraviteljica odločno zagovarjala to prakso kot koristno za načelo pravne države v Hongkongu.

Dne 11. marca in 25. novembra so potekale **nadomestne volitve** petih od šestih izločenih zakonodajalcev. Volitve so potekale brez večjih incidentov. Pandemokrati so znova pridobili le dva sedeža. Vladi naklonjeni zakonodajalci so ohranili večino v zakonodajnem telesu.

Leta 2018 je zakonodajni svet potrdil **sporni kolokacijski sporazum glede visokohitrostne železnice**, ki je začel veljati istega leta. Visokohitrostna železniška povezava s Kitajsko je

---

² Decembra se je na primer končalo sojenje devetim vodjem gibanja Occupy Central, ki so bili obtoženi spodbujanja h kršenju javnega reda in podobnih obtožb, sodba pa naj bi bila izrečena aprila 2019.

začela delovati septembra 2018. Z njo se bo izboljšala povezanost Hongkonga in Kitajske, sam kolokacijski sporazum pa je sporen. Na njegovi podlagi celina pridobi skoraj izključno pristojnost na določenem območju ozemlja posebnega upravnega območja, imenovanem celinsko pristaniško območje. Zakonitost tega kolokacijskega sporazuma in njegova skladnost z načelom „ena država, dva sistema“ ter določbami temeljnega zakona sta bili izpodbijani z več sodnimi presojami. Prvostopenjsko sodišče je 12. decembra odločilo, da je sporazum ustaven in lahko ostane v veljavi; pričakuje se, da bo zoper to odločitev vložena pritožba.

Generalni konzulati držav članic EU v Hongkongu so bili uradno obveščeni o novi ureditvi v zvezi s konzularno pomočjo in zaščito na celinskem pristaniškem območju šele 3. aprila 2019³.

Leta 2017 so celinski organi izpustili Guija Minhajja, švedskega državljana in zadnjega od „pogrešanih“ knjigarjev (njihovi primeri še niso bili zadovoljivo pojasnjeni), po tem ko je izginil leta 2015. Januarja 2018 pa je bil znova pridržan. Uradna govornica visoke predstavnice in podpredsednice je 24. januarja 2018 podala izjavo⁴, v kateri je zahtevala njegovo takojšnjo izpustitev. Gui Minhaj ostaja v pridržanju. Visoki predstavniki EU so se o tej zadevi večkrat pogovarjali s kitajskimi oblastmi.

Enake možnosti, pravice in svoboščine

Hongkong uživa visoko raven svobode. Svoboda izražanja, svoboda medijev in svoboda obveščanja v okviru načela „ena država, dva sistema“ so bistveni elementi hongkonške moči in njegovega uspeha kot svetovnega poslovnega središča.

Čeprav hongkonški **mediji** še vedno uživajo visoko stopnjo svobode, se težave kopičijo že več let. Mednarodni varuh svobode tiska, organizacija Novinarji brez meja, je Hongkong leta 2018 uvrstila na 70. mesto od 180 ter pri tem poudarila, da se kitajski organi vse bolj vmešavajo v medije. Hongkonško združenje novinarjev je v svojem poročilu za leto 2018 navedlo, da večina novinarjev meni, da je svobode tiska manj kot leta 2017. Najbolj škodljiv vpliv na svobodo tiska je imela odločitev hongkonške vlade, da ne podaljša delovnega vizuma uredniku časnika Financial Times za področje Azije (glej zgoraj).

Videti je, da je vse več samocenzure, kot na primer odločitev umetnostnega središča, da zaradi političnih stališč kitajskega pisatelja Ma Jiana, ki živi v izgnanstvu, odpove njegovo sodelovanje na literarnem festivalu. Čeprav je središče pozneje preklicalo svojo odločitev, je dogodek značilen za novo zadržanost in samocenzuro, ki lahko pogubno vpliva na svobodo izražanja.

Videti je, da so nekatere politične teme, zlasti samoodločba in neodvisnost, postale tabu brez ustreznega pravnega okvira, ki bi pojasnil omejitve. To velja tudi za akademske razprave. Hongkong na splošno še naprej uživa akademsko svobodo, vendar obstajajo jasni znaki vse večjega političnega vpliva znotraj univerzitetnih kampusov.

---

³ Ministrstvo za zunanje zadeve Ljudske republike Kitajske je 31. januarja 2019 poslalo verbalno noto veleposlaništvom držav članic v Pekingu in jih obvestilo o novi ureditvi.

⁴ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/38678/Statement%20on%20the%20detention%20of%20Gui%20Minhai.

Hongkong je bil med **splošnim rednim pregledom** Kitajske, ki so ga Združeni narodi opravili novembra 2018, deležen več pozornosti kot kdaj koli doslej. Dvanajst držav je navedeni postopek izkoristilo za izražanje svojih pomislekov glede človekovih pravic v Hongkongu. Vprašanja/priporočila so se nanašala na: (i) izvajanje načela „ena država, dva sistema“; (ii) zadevo Gui Minhai; (iii) problematiko glede svobode izražanja, tiska in združevanja ter (iv) pravice oseb LGBTI, delavcev migrantov in otrok. Pet držav članic EU je postavilo vprašanja ali dalo priporočila glede Hongkonga. Več hongkonških nevladnih organizacij je med pripravami na splošni redni pregled oblikovalo koalicijo, da bi svoje težave učinkoviteje predstavile.

Hongkong glede **pravic LGBTI** nima celovite zakonodaje proti diskriminaciji, ki bi vključevala diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti ali spolne identitete. Videti pa je, da bi lahko tri prelomne zadeve v korist enakosti LGBTI iz leta 2018 pomenile temelj za tako zakonodajo. Sodišče zadnje stopnje je 4. julija odločilo, da morajo organi za priseljevanje izdajati vizume, namenjene zakoncem, tudi istospolnim partnerjem. Drugi dve zadevi še nista končani.

Trgovina z ljudmi še naprej ostaja težava. V preteklih letih je hongkonška vlada okrepila prizadevanja za obravnavo tega vprašanja, predvsem z nedavnim sprejetjem akcijskega načrta.

Marca 2018 je usmerjevalni odbor na visoki ravni, v katerem sodeluje več uradov in ministrstev, pod vodstvom ministra za upravo podprl akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi in izboljšanje varstva tujih delavcev v gospodinjstvih v Hongkongu. Načrt vsebuje sveženj ukrepov, ki vključujejo identifikacijo žrtev, njihovo varstvo in podporo, preiskovanje, izvrševanje, kazenski pregon in preprečevanje ter sodelovanje z različnimi deležniki. Akcijski načrt je dobrodošel ukrep, vendar ne more nadomestiti celovitega pravnega okvira.

EU se zavezuje še naprej sodelovati s Hongkongom pri boju proti trgovini z ljudmi. V letu 2018 je urad EU v sodelovanju z uradom hongkonškega ministra za varnost organiziral tretjo delavnico o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter varstvu žrtev.

Tuji delavci v gospodinjstvih, ki jih je v Hongkongu približno 370 000, še naprej nimajo zagotovljenega ustreznega delovnega in socialnega varstva. Pomisleke vzbujata predvsem dva zakona, in sicer zahteva o bivanju pod isto streho in pravilo „dveh tednov“, v skladu s katerim morajo tuji delavci v gospodinjstvih najti delo v dveh tednih po izteku pogodbe ali pa jim grozi izgon. Vlada je sprejela ukrepe, da bi zatrla sluzenje zaradi zadolženosti in zlorabe, ki jih zakrivijo zaposlovalne agencije. Zgoraj navedeni akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi in izboljšanje varstva tujih delavcev v gospodinjstvih bi moral zagotoviti okvir za obravnavo vprašanj pravic tujih delavcev v gospodinjstvih. Decembra 2018 je na primer ministrstvo za delo vzpostavilo namensko telefonsko številko za podporo tujim delavcem v gospodinjstvih glede njihovih pravic in obveznosti iz delovnega razmerja, zahtev za pomoč ali pritožb. Telefonska številka je na voljo 24 ur na dan, zagotavljajo se tudi storitve tolmačenja.

Revščina in socialna neenakost: kljub blaginji v Hongkongu in znatnem presežku proračuna je vladna komisija za revščino približno 1,37 milijona ljudi (petino prebivalstva) uradno razvrstila v kategorijo revnih. Revščina se je v zadnjih desetih letih stalno zviševala, prav tako pa tudi število izredno bogatih. Hongkong je posledično mesto z eno največjih neenakosti na svetu (na podlagi Ginijevega koeficienta). Razlika se povečuje, pri čemer najbogatejših 10 % gospodinjstev zasluži 44-krat toliko kot najrevnejših 10 %.

Protikorupcijski sistem je ostal strog in odporen. Hongkong se ponaša z zelo visokimi standardi ukrepov za večjo preglednost in boj proti korupciji. Organi ter politični voditelji in vodje podjetij priznavajo, da je preglednost ključnega pomena za ohranjanje močnega položaja Hongkonga kot mednarodnega poslovnega središča.

Odnosi med Hongkongom in celinsko Kitajsko

S pobudami, kot so širše zalivsko območje, „en pas, ena pot“, visokohitrostna železnica, novi most ter številne druge gospodarske in socialne pobude, se Hongkong vse bolj vključuje v nacionalni razvoj Ljudske republike Kitajske. Videti je, da se je po 19. kongresu Komunistične stranke Kitajske leta 2017 uveljavilo novo razumevanje načela „ena država, dva sistema“, hongkonške visoke stopnje avtonomije in načela „Hongkong, ki ga upravljajo prebivalci Hongkonga“. Zaradi tem, kot so „vsesplošna pristojnost“ in „deljeno upravljanje“ ter večji poudarek na omejitvah glede nacionalne varnosti in ozemeljske celovitosti, so določeni deli hongkonške družbe zaskrbljeni glede prihodnosti.

Kitajski dokument o politiki glede Evropske unije, ki je bil objavljen 18. decembra 2018, navaja, da „centralna vlada Kitajske podpira in spodbuja vladi Posebnega upravnega območja Hongkong in Posebnega upravnega območja Macao pri razvoju vzajemno koristnega in prijateljskega sodelovanja z EU in njenimi državami članicami na področjih, kot so gospodarstvo, trgovina, kultura in turizem, v skladu z načelom „ena država, dva sistema“ in določbami obeh temeljnih zakonov. Ob upoštevanju dejstva, da sta Hongkong in Macao posebni upravni območji Kitajske, so njune zadeve del kitajskih notranjih zadev, v katere se EU ne bi smela vmešavati.“

Napetosti med državljani Hongkonga in obiskovalci s celine se ponavljajo, posledica pa so protesti, na primer po dotoku turistov s celine po odprtju mosta Hongkong-Zhuhai-Macao. Septembra je bilo več kot 400 uniformiranih vojakov kitajske ljudske osvobodilne vojske napotenih v hongkonški podeželski park, v pomoč pri odstranjevanju dreves, ki jih je podrl tajfun. Pandemokratski zakonodajalci in deli hongkonške družbe so izrazili zaskrbljenost glede tega ukrepa, ki naj bi bil še en znak spodkopavanja načela „ena država, dva sistema“.

Dogajanje na gospodarskem področju

Na makroekonomski ravni se hongkonški gospodarski zagon upočasnjuje. Njegovi gospodarski temelji pa ostajajo trdni. Na trgu dela se je ohranjala polna zaposlenost, stopnja brezposelnosti je bila v zadnjem četrtletju leta 2018 2,8 %, kar je najnižja stopnja v več kot 20 letih. Inflacijski pritisk ostaja zmeren. Leta 2018 je bila osnovna inflacija potrošniških cen 2,4 %.

Kljub temu pa se je gospodarski zagon med letom znatno zmanjšal. Gospodarstvo se je leta 2018 povečalo za 3 % (v primerjavi s 3,8 % v letu 2017) in je zabeležilo postopno upočasnitev s 4,6 % v prvem četrtletju leta na le 1,2 % v četrtem četrtletju. Ta premik je predvsem posledica upočasnjevanja na celinski Kitajski ter učinkov zaostrovanja trgovinske vojne med ZDA in Kitajsko. Oba dejavnika obremenjujeta zunanji sektor ter negativno vplivata na poslovanje in zaupanje potrošnikov. Zagon prodaje na drobno se je občutno zmanjšal, zunanja blagovna menjava je ob koncu leta postala negativna, stanovanjski trg pa se je v drugi polovici leta ohladil. Trg lastniških vrednostnih papirjev je v večini leta 2018 beležil izgubo, v začetku leta 2019 pa je začel okrevati.

Vladne pobude za gospodarski razvoj: Glavna upraviteljica Carrie Lam je v svojem nagovoru o politiki leta 2018 ponovila vladno zavezo k raznolikemu gospodarstvu ter napovedala nadaljnja znatna vlaganja v raziskave ob hkratni pospešitvi ponovne industrializacije (subvencije za pametne proizvodne obrate), spodbujanju prenosa tehnologije in zagonu vladnih politik javnega naročanja za inovacije. Vlada je odločena, da bo izboljšala status Hongkonga kot mednarodnega gospodarskega in trgovinskega središča s podpisom več dvostranskih in večstranskih sporazumov. Prepričana je, da sodelovanje pri pobudi Kitajske „en pas, ena pot“ in razvoju širšega zalivskega območja ponuja priložnosti za nov zagon gospodarstva.

Nepremičninski trg in stanovanja: Nepremičninski trg je zaradi nizkih obrestnih mer, presežne likvidnosti, velikega povpraševanja vlagateljev in omejene ponudbe leta 2018 dosegel rekordno raven. Cene zasebnih stanovanjskih nepremičnin so se zlasti v prvih devetih mesecih leta zvišale za približno 14 % v primerjavi z letom 2017, s čimer je Hongkong postal eden od najdražjih stanovanjskih trgov na svetu. Ob koncu leta se je nepremičninski trg ohladil, s čimer se je izničilo celotno zvišanje iz leta 2018. Kljub temu pa Hongkong za kupce zasebnih stanovanj ostaja najmanj cenovno dostopno mestno središče na svetu. Stanovanja v novih zgradbah so povprečno vse manjša, da bi bila kupcem novih zasebnih stanovanj cenovno dostopnejša. Medtem ko so se cene stanovanj in najemnine zanje v zasebnem sektorju še naprej zviševale, se je povpraševanje po javnih stanovanjih povečalo bolj kot kdaj koli doslej. Povprečna čakalna doba za javna najemna stanovanja se je podaljšala na 5,3 leta.

Leta 2018 so organi v Hongkongu sprejeli več pobud za izboljšanje razmer in povečanje ponudbe stanovanj. To vključuje preoblikovanje zemljišč, prerazporeditev zasebnih stanovanjskih zemljišč za javna stanovanja in uvedbo posebne tarife za prazne nove zasebne stanovanjske enote.

Mednarodna podjetja navajajo, da so visoke cene zemljišč glavni razlog, da je Hongkong izgubil konkurenčno prednost in privlačnost.

Politika varstva okolja: Varstvo okolja ostaja velik izziv za Hongkong. Šele nedavno je ta tema pridobila nekaj politične pozornosti. V letošnjem nagovoru o politiki je bilo onesnaževanje zraka omenjeno le v zvezi s prometom, napovedani ukrepi pa se osredotočajo le na zmanjšanje koncentracij ključnih onesnaževalcev zraka ob cestah. Za izboljšanje ravnanja z odpadki, ki je velik izziv in zahteva takojšnje ukrepanje, je bil predlagan program zaračunavanja za trdne odpadke. Vlada je tudi napovedala nekatere ukrepe za zmanjšanje količine plastičnih odpadkov, vendar le v vladnih prostorih. Vlada je v podporo razvoju energije iz obnovljivih virov uvedla program zagotovljene odkupne cene, napovedala začetek obsežnih projektov na področju energije iz obnovljivih virov, načrtuje pa tudi sprostitev omejitev glede nameščanja fotovoltaičnih sistemov.

Raziskave, razvoj in inovacije: Glavna upraviteljica Carrie Lam se je v svojem nagovoru o politiki leta 2018 zavezala, da bo Hongkong razvijala kot mednarodno vozlišče za inovacije in tehnologijo, ter pri tem predstavila več ukrepov za spodbujanje razvoja na področju inovacij in tehnologije ter ustvarjalnega sektorja. Vlada si je tudi zastavila cilj, da bo podvojila izdatke za raziskave in razvoj kot delež BDP z 0,73 % na 1,5 %. V nagovoru o politiki iz leta 2018 so bile zaveze glede teh ciljev ponovno poudarjene, napovedana pa so bila tudi dodatna sredstva za raziskave in razvoj ter ponovno industrializacijo in prenos tehnologije. Videti pa je, da pristop k inovacijam temelji izključno na tehnološkem napredku, manjka pa celovitejši in celostnejši pristop.

Gospodarski odnosi s celinsko Kitajsko

Hongkong je pomembno carinsko skladišče za celino: leta 2018 je 57 % ponovnega izvoza Hongkonga izviralo s celinske Kitajske, 55 % pa ga je bilo namenjenega na celinsko Kitajsko.

Hongkong je največji vir neposrednih tujih naložb na Kitajskem ter vodilni cilj Kitajskega odliva neposrednih tujih naložb (FDI). Ob koncu leta 2018 je bilo 46,3 % vseh projektov, financiranih v tujini in odobrenih na celinski Kitajski, povezanih z interesi Hongkonga. V zameno je ob koncu leta 2017 vsota neposrednih tujih naložb Kitajske v Hongkongu znašala 981 milijard USD ali 54,2 % vsega odliva neposrednih tujih naložb. Nezanemarljiv delež teh naložb so naložbe v tehnologijo: Hongkong je bil sedmi največji vir uvoza tehnologije na Kitajsko glede na pogodbeno vrednost (879 milijonov USD), kar je 2,9 % skupnega zneska (podatki za leto 2016).

Hongkong je ključno offshore finančno središče za zbiranje sredstev kitajskih družb. Decembra 2018 je bilo v Hongkongu 1 137 družb s celine, ki kotirajo na borzi, s skupno tržno vrednostjo približno 2,6 bilijona USD ali 68 % celotnega trga.

Hongkong je odnose s celino nadgradil na podlagi celovitega partnerskega sporazuma med Kitajsko in Hongkongom (CEPA). Hongkong in Kitajska sta 14. decembra 2018 podpisala **Sporazum o trgovini z blagom na podlagi sporazuma CEPA**. Od 1. januarja 2019 bo za blago hongkonškega izvora, uvoženo na celino, veljala ničelna tarifa. Novi sporazum vsebuje tudi nadaljnje zaveze za spodbujanje trgovine s celino in novo poglavje, posebej posvečeno ukrepom za spodbujanje trgovine na širšem zalivskem območju Guangdong-Hongkong-Macao. Na podlagi sporazuma CEPA sta bila napovedana dva nova ukrepa glede **trgovine s storitvami**, ki se bosta začela izvajati 1. marca 2019.

Širše zalivsko območje Guangdong-Hongkong-Macao (GBA) še naprej močno napreduje. Dolgo pričakovani načrt širšega zalivskega območja je bil končno objavljen februarja 2019; v njem je Hongkong naveden kot eno od štirih ključnih mest v regiji (ob mestih Shenzhen, Guangzhou in Macao). Hongkong bo imel ključno vlogo pri razvoju širšega zalivskega območja kot mednarodnega finančnega in prometnega središča ter središča trgovine s storitvami, uveljavitvi mesta kot središča za mednarodne pravne storitve in storitve reševanja sporov, krepitvi položaja globalnega offshore vozlišča Renminbi ter razvoju inovacij in tehnologije. Dokončani so bili nekateri izjemni infrastrukturni projekti, ki povezujejo mesta na širšem zalivskem območju. Leta 2018 je bila odprta visokohitrostna železniška povezava s celinsko Kitajsko ter 55 km dolg most Hongkong-Zhuhai-Macao, ki je najdaljši most, ki prečka morje, na svetu.

Trgovinska politika

Novembra 2018 je bil pri **STO opravljen pregled hongkonške trgovinske politike**. Soglasno je bilo potrjeno, da Hongkong ostaja eno od najbolj odprtih, navzven usmerjenih in liberalnih gospodarstev na svetu, njegovi kazalniki gospodarske svobode, konkurenčnosti in preprostosti poslovanja pa so med najvišjimi na svetu. Poslovanju prijazno naložbeno okolje v Hongkongu, njegova lokacija, izkušeni ponudniki storitev, pravna država, nezapleteno regulativno okolje in edinstven položaj na podlagi načela „ena država, dva sistema“ so se šteli za vire njegovega uspeha ter ključ do njegove konkurenčnosti v prihodnje.

Hongkong si prizadeva za sklenitev nadaljnjih sporazumov o prosti trgovini in naložbah, pri čemer je v **zadnjih 18 mesecih sklenil rekordnih pet prostotrgovinskih sporazumov**. Junija 2018 je podpisal sporazum o prosti trgovini z Gruzijo ter novembra 2018 zaključil pogajanja z Maldivi in Avstralijo. Glede šestih **sporazumov o zaščiti in spodbujanju investicij** so pogajanja zaključena, manjka samo še podpis (z Avstralijo, Bahrajnom, Maldivi, Mehiko, Mjanmarom in Združenimi arabskimi emirati). Poleg tega pogajanja z Rusijo in Iranom še potekajo.

Dvostranski odnosi in sodelovanje med EU in Hongkongom v letu 2018

Iz najnovejše raziskave vlade Posebnega upravnega območja Hongkong v letu 2018 izhaja, da je v Hongkongu ustanovljenih več kot 2 200 družb EU, približno polovica pa jih Hongkong uporablja kot svoj regionalni sedež ali regionalno pisarno. Podjetja iz EU delujejo v zelo različnih sektorjih, predvsem na področju finančnih in poslovnih storitev, trgovine, logistike, gradbeništva in trgovine na drobno. Podjetja iz EU so ključni akterji v več sektorjih hongkonškega gospodarstva, vključno z bančništvom, zavarovalništvom in vrednostnimi papirji.

Leta 2018 je bil Hongkong na 20. mestu med največjimi **partnerji EU pri trgovini z blagom** in 8. največji trgovski partner EU v Aziji. Izvoz blaga iz EU v Hongkong je znašal 36,6 milijarde EUR, vrednost uvoza iz Hongkonga pa je znašala 9,9 milijarde EUR (kar je 10,7-odstotno letno znižanje), to pa pomeni velik presežek za EU v znesku 25,8 milijarde EUR, tj. četrti največji dvostranski trgovinski presežek EU. Glavni izvoz blaga iz EU v Hongkong vključuje stroje in opremo, nakit, oblačila, luksuzno blago, živila, vino in avtomobile.

EU je bila leta 2018 za celinsko Kitajsko še vedno druga največja hongkonška trgovinska partnerica. EU je bila med letom drugi največji izvozni cilj za Hongkong in četrta največja uvozna dobaviteljica.

Hongkong je pomembno carinsko skladišče za trgovino med Kitajsko in EU: leta 2017 je bilo skoraj 10 milijard EUR uvoza na celino iz EU preusmerjenih prek Hongkonga, ponovni izvoz blaga, ki izvira s celine, v EU pa je znašal 33 milijard EUR.

Hongkong je peti najpomembnejši **trgovinski partner EU na področju storitev** v Aziji, za Kitajsko, Japonsko, Singapurjem in Indijo. Leta 2017 (zadnje leto, za katero so podatki na voljo) je dvostranska trgovina s storitvami znašala 26,6 milijarde EUR. Uvoz storitev iz Hongkonga v EU je dosegel 13,2 milijarde EUR, izvoz v Hongkong pa 13,4 milijarde EUR, kar pomeni, da je presežek EU znašal 233 milijonov EUR.

Dvosmerni naložbeni tokovi med EU in Hongkongom so se precej zvišali:

po podatkih Eurostata je bil Hongkong leta 2017 tretji najbolj priljubljen cilj EU za neposredne tuje naložbe (17,9 milijarde EUR). Iz hongkonških statističnih podatkov izhaja, da je EU druga največja tuja vlagateljica v Hongkongu (za celinsko Kitajsko), pri čemer se ne upoštevajo offshore finančna središča, ter da so ob koncu leta 2016 (zadnji podatki, ki so na voljo) njene naložbe znašale skupno 149 milijard EUR in da je prispevala 10 % skupnih neposrednih tujih naložb. Med glavnimi razlogi za to so visokokakovostni ponudniki storitev, predvidljivo regulativno okolje v Hongkongu in pravna država.

Hongkong je leta 2017 zato postal največji vir neposrednih tujih naložb v EU⁵ (z 51,6 milijarde EUR). Pomemben položaj Hongkonga v naložbenih odnosih z EU je deloma posledica dejstva, da je znaten delež naložb, statistično zabeleženih kot „neposredne tuje naložbe iz Hongkonga“, dejansko s celine. Po podatkih hongkonškega sveta za razvoj trgovine je več kot 60 % zunanjih naložb Kitajske usmerjenih v Hongkong ali preusmerjenih prek njega. Na podoben način znaten delež neposrednih tujih naložb EU na Kitajskem poteka prek Hongkonga.

Dvanajsto letno srečanje, v okviru katerega je potekal strukturiran dialog med EU in Hongkongom, je bilo 7. decembra 2018 v Bruslju. EU in Hongkong sta se dogovorila za okrepitev sodelovanja v STO ter se zavezala k sodelovanju in podpori trenutnih prizadevanj za reformo organizacije. Potekale so tudi konstruktivne razprave o odpravi ovir za dvostransko trgovino. Obe strani sta se seznanili z napredkom v okviru trenutnega akcijskega načrta med EU in Hongkongom o sodelovanju in uveljavljanju pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov ter se veselita morebitnega prihodnjega sodelovanja v okviru pobude. Ob robu strukturiranega dialoga je potekala izmenjava tehničnih informacij o finančnih storitvah. To leto je prvič potekala tudi namenska izmenjava informacij o krožnem gospodarstvu. EU in Hongkong sta krožno gospodarstvo (vključno s plastičnimi odpadki) opredelila kot pomembno področje prihodnjega sodelovanja. EU pozdravlja nove pobude hongkonške vlade na tem področju ter spodbuja Hongkong k ambicioznejšemu in celostnejšemu pristopu k okoljskim vprašanjem. Sodelovanje na področju krožnega gospodarstva bi lahko bil pozitiven prispevek na tem področju.

EU in Hongkong sta leta 2018 še naprej sodelovala na področju **carine**, na podlagi akcijskega načrta za izboljšanje varstva pravic intelektualne lastnine, ki se financirajo s ključnim okvirom za pravice intelektualne lastnine. To leto je prvič potekala izmenjava obiskov carinskih uradnikov. V skladu s poročilom EU iz leta 2017 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov (objavljenim leta 2018) je Hongkong glede vrednosti zaseženega blaga še vedno na prvem mestu pri poreklu blaga, ki krši pravice intelektualne lastnine. Obe strani proučujeta možnosti za nadaljnje izboljšanje sodelovanja na tem področju.

Oktobra 2018 so hongkonški organi objavili nov zahtevek za sredstva v podporo udeležencem programa **Obzorje 2020** iz posebnega upravnega območja. Raziskovalci, družbe, raziskovalne ustanove in univerze iz posebnega upravnega območja se lahko povežejo z evropskimi partnerji in sodelujejo pri projektih v okviru programa Obzorje 2020 ter tako kar najbolje izkoristijo priložnosti, ki jih EU ponuja na področju raziskav in inovacij. Za leti 2018/2019 je skupno rezerviranih 9 milijonov HKD (približno 1 milijon EUR). Upoštevani bodo osnovni raziskovalni projekti in projekti uporabnih raziskav visoke akademske stopnje.

EU je v letu 2018 spremljala izvajanje zavez, ki jih je Hongkong sprejel leta 2017; na podlagi tega se je Svet Evropske unije strinjal, da Hongkonga ne šteje za **jurisdikcijo, ki ni pripravljena sodelovati v davčne namene**. EU je zlasti pozdravila razširitev Konvencije o medsebojni upravni pomoči pri davčnih zadevah na Posebno upravno območje Hongkong, ki jo je izvedla Ljudska republika Kitajska, ter začetek izvajanja potrebnih sporazumov o izmenjavi informacij s Posebnim upravnim območjem Hongkong. EU je podprla oceno organizacije OECD glede treh režimov (središča za zakladništvo družb, offshore

---

⁵ Offshore finančna središča niso upoštevana.

pozavarovanje in offshore lastne zavarovalnice) na podlagi sprememb teh režimov, ki jih je Posebno upravno območje Hongkong izvedlo za izpolnitev zahtev organizacije OECD. Februarja 2019 je Hongkong spremenil dva preostala režima glede offshore skladov in offshore skladov zasebnega kapitala, da bi obravnaval pomisleke Sveta Evropske unije glede njihovih značilnosti omejevanja. Na tej podlagi se je Svet Evropske unije marca 2019 strinjal, da je Hongkong izpolnil svoje zaveze glede dobrega davčnega upravljanja.

EU in Hongkong sta še naprej sodelovala pri krepitvi **stikov na medosebni ravni**, zlasti na področju akademskega sodelovanja, mobilnosti študentov ter v kulturnem in ustvarjalnem sektorju.

Pisarna Evropske unije v Hongkongu in Macau, diplomatske misije EU in kulturne ustanove so si skupaj prizadevale izboljšati podobo EU, zato so z lokalnimi partnerji sodelovale pri številnih dejavnostih na medosebni ravni. Primeri teh dejavnosti so filmski festival EU, drugo sodelovanje EU na hongkonškem knjižnem sejmu, evropski dan jezikov, natečaj kratkega filma na temo EU za lokalne šole, mesec dni trajajoča kampanja na področju človekovih pravic v spomin na 70. obletnico Splošne deklaracije človekovih pravic ter več seminarjev na temo človekovih pravic. EU upa, da bo lahko na podlagi tega zagona nadaljevala delo s hongkonško vlado, civilno družbo in podjetji, da bi spodbujala izmenjave informacij o pravicah in svoboščinah.

Junija 2018 je potekal prvi uradni obisk glavne upraviteljice Carrie Lam v Bruslju. Glavna upraviteljica je imela več produktivnih pogovorov s predsednikom Evropske komisije Jeanom-Claudeom Junckerjem, visoko predstavnico in podpredsednico Federico Mogherini ter komisarko Cecilio Malmström.

Leta 2018 je bilo v Hongkongu več **obiskov na visoki ravni**, ki so jih opravili predstavniki institucij EU in poslanci Evropskega parlamenta. Posebej je treba omeniti obisk predsednika Evropskega organa za vrednostne papirje in trge Stevena Maijoorja, ki je EU zastopal na Azijskem finančnem forumu, ter obisk Odbora Evropskega parlamenta za turizem in promet, ki je potekal oktobra. Evropski parlament je 11. julija sprejel poročilo o stanju odnosov med EU in Kitajsko, del katerega je tudi poročilo o Hongkongu. Evropski parlament je ponovno poudaril svojo polno podporo načelu „ena država, dva sistema“ ter se strinjal z oceno iz letnega poročila EU za leto 2017 o postopnem spodkopavanju tega načela.